

TANTÁRGYI TEMATIKA

Tantárgy neve: Diskurzuselemzés	Tantárgy Neptun kódja(i): BTMMN716 (E Neptun kód(ok) a nappali képzésre vonatkozik/vonatkoznak. A levelező képzés Neptun kódjaiban a számjegy előtti N betűt L betűre kell cserélni!)
	Tantárgyfelelős intézet: ME BTK Magyar Nyelv- és Irodalomtudományi Intézet
	Tantárgyelem: K (K: kötelező, KV: kötelezően választható, SZV: szabadon választható)
Tárgyfelelős (név, beosztás): Dobos Csilla egyetemi docens	
Tantárgyi egység: Diskurzuselemzés	
Tantárgyi egység Neptun kódja: BTMMN716 (E Neptun kód a nappali képzésre vonatkozik. A levelező képzés Neptun kódjában a számjegy előtti N betűt L betűre kell cserélni!)	
Javasolt félév: 4. (A szak keresztféléves meghirdetésben nem indul, így páratlan szám mindig őszi, páros szám tavaszi félévet jelent.)	Előfeltétel: nincs (E Neptun kód(ok) a nappali képzésre vonatkozik/vonatkoznak. A levelező képzés Neptun kódjaiban a számjegy előtti N betűt L betűre kell cserélni!)
Óraszám/hét: 2 előadás, 2 konzultáció (A nappali képzés heti óraszámja 15 héten át. A levelező képzések féléves óraszámja a nappali tagozatos féléves óráknak mindig az egyharmada: heti 1 nappali tagozatos óra esetén a levelező tagozat féléves óraszámja 5, heti 2 nappali tagozatos óra esetén a levelező tagozat féléves óraszámja 10 stb.)	Számonkérés módja (a/g/y/k/b): kollokvium (A teljesítés követelményeit lásd alább a <i>Félévközi számonkérés</i> ill. az <i>Értékelés</i> pontoknál.)
Kreditpont: 4	Tagozat: nappali (A tantárgy és a tantárgyi egység adatai és követelményei azonosak a levelező tagozaton is, egyedül a Neptun kód különbözik.)
Tantárgyi egység feladata és célja (3–4 mondatban összefoglalva): A kurzus célja a diskurzuselemzési elméletek és módszerek bemutatása, különös tekintettel a nyelvészeti elemzési területekre. A félév során a hallgatók megismerkednek a diskurzusok szerkezeti, tartalmi és funkcionális sajátosságaival, kitérve a szövegek, illetve megnyilatkozások alkotóinak és befogadóinak társadalmi, kulturális beágyazottságára. A kurzus során az egyes diskurzustípusok és műfajok elemzési szempontjaival konkrét elemzéseken, gyakorlatokon keresztül is megismerkednek a hallgatók.	
Tantárgyi egység tematikus leírása 12–15 heti bontásban: <ol style="list-style-type: none"> 1. Bevezetés, terminológiai kérdések 2. Szöveg és diskurzus 3. A diskurzusanalízis tárgya és módszerei 4. A diskurzus egységei és funkciói 5. Diskurzusok a nyelvhasználat különböző formáiban 6. Beszédaktus-elmélet 7. Diskurzus az interakciós szociolingvisztikában 8. Zárthelyi dolgozat 9. A szóbeli diskurzusok szegmentálási elméletei 10. Korpuszelemzési módszerek az írásos diskurzusokban 11. Internetes diskurzusok nyelvi elemzési módszerei 12. Médiadiskurzus 13. A kritikai diskurzuselemzés nyelvészeti elméletei 14. Interkulturalitás a diskurzusokban 15. Zárthelyi dolgozat 	
Félévközi számonkérés módja (prezentáció, zárthelyi dolgozat, szemináriumi dolgozat beadása stb.): Zárthelyi dolgozat, prezentáció, aktív órai részvétel	

Értékelése (félévközi teljesítmény aránya a beszámításnál, ponthatárok stb.): K

A kód jelentése:

A = a tantárgy aláírással zárul, amelyben kétfokozatú az értékelés (nem megfelelt, megfelelt). A hallgató legfeljebb az óraszám 30%-át mulaszthatja el következmények nélkül, az ezt meghaladó mértékű hiányzás – kivéve az igazolt betegség miatti hiányzást – esetén az aláírás nem szerzhető meg. Az igazolt hiányzás pótlási feltételeit az oktató ismerteti. Az aláírás feltétele, hogy az oktató által a félév során támasztott prezentációs és beadási kötelezettségeknek a hallgató maradéktalanul eleget tegyen.

K = a tantárgy kollokviummal zárul, amelyben ötfokozatú az értékelés (1–5). Az előadások óraszámának legalább 60%-án kötelező a hallgató részvétele, amit jelenléti ívre vezetett aláírásával igazol. Az ennél többet mulasztó hallgató nem kaphat aláírást és nem vizsgázhat. Az előadáshoz évközi zárthelyi dolgozat(ok) társulhat(nak), legfeljebb akkora számban, mint a tantárgyi egység kreditpontszáma.

Amennyiben az előadáshoz zárthelyi dolgozat(ok) társul(nak), annak/azoknak az eredménye legalább 30%, legfeljebb 40%-os súllyal esik latba a záró osztályzatban. A zárthelyi dolgozat(ok)ról az oktató a tárgy félévi meghirdetések a Neptun rendszerben ad tájékoztatást. A szakmai követelményekhez képest a hallgatónak minden zárthelyi dolgozatában és a kollokviumon is legalább 50%-os felkészültséget kell igazolnia ahhoz, hogy az elégséges (2) osztályzatot megszerezze.

SZ = a tantárgy gyakorlati jeggyel zárul, amelyben ötfokozatú az értékelés (1–5). A hallgató legfeljebb a szemináriumi óraszám 30%-át mulaszthatja el következmények nélkül, az ezt meghaladó mértékű hiányzás – kivéve az igazolt betegség miatti hiányzást – esetén az aláírás és a gyakorlati jegy nem szerzhető meg. Az igazolt hiányzás pótlási feltételeit az oktató ismerteti. Az aláírás feltétele, hogy az oktató által a félév során támasztott prezentációs és beadási kötelezettségeknek a hallgató maradéktalanul eleget tegyen. A szemináriumhoz évközi zárthelyi dolgozat(ok) társulhat(nak), annak/azoknak az eredménye legalább 30%, legfeljebb 40%-os súllyal esik latba a záró osztályzatban. A zárthelyi dolgozat(ok)ról az oktató a tárgy félévi meghirdetések a Neptun rendszerben ad tájékoztatást. A szakmai követelményekhez képest a hallgatónak minden zárthelyi dolgozatában és a beadott szemináriumi dolgozatában is legalább 50%-os felkészültséget kell igazolnia ahhoz, hogy az elégséges (2) osztályzatot megszerezze.

KSZ = a tantárgy kollokviummal és gyakorlati jeggyel záruló tantárgyi egysége(ke)t egyaránt tartalmaz. Az előbbiekre a K, az utóbbiakra az SZ kódnak megfelelő értékelés vonatkozik.

Kötelező irodalom, a tantárgyi egység egészéhez (legalább 3 irodalmi tétel, lehetőleg 1 idegen nyelvű) vagy 12–15 heti tematikus leírásának megfelelő beosztásban:

- Austin, J. 1997. *Tetten ért szavak*. NyKCs. Osiris. Budapest.
- de Beaugrande–Dressler, W. 2000. *Bevezetés a szövegnyelvészetbe*. Corvina Kiadó. Budapest.
- Van Dijk, T.A.–Kintsch, W. 2008. A stratégiai beszédfeldolgozás modellje felé. In: Síklaki István (szerk.): *A szóbeli befolyásolás alapjai*. I. Typotex. Budapest. 38–59.
- Iványi Zsuzsanna 2001. A nyelvészeti konverzációelemzés. *Magyar Nyelvőr* 125: 74–93
- Titscher, S. Et al. 2003. *Methods of Text and Discourse Analysis*. Sage Publications. London.

Ajánlott irodalom, a tantárgyi egység egészéhez (legalább 3 irodalmi tétel, lehetőleg 1 idegen nyelvű) vagy 12–15 heti tematikus leírásának megfelelő beosztásban:

- Chafe, W. 1992. Prosodic and functional units of language. In: Edwards, J.–Lampert, M. (eds.): *Talking Data: Transcription and Coding in Discourse Research*. Lawrence Erlbaum Associates. Hillsdale.
- van Dijk, T.A. (ed.) 1997. *Discourse Studies. A Multidisciplinary Introduction*. Sage Publications. London.
- Fairclough, Norman 2003. *Analysing discourse: Textual analysis for social research*. New York: Routledge
- Géring Zsuzsanna 2005. 3–6–12: avagy összefoglaló művek a diskurzuselmélet területéről. *Szociológiai Szemle*. 2: 130–142.
- Gumperz, J.G. 1982. *Language and Social Identity*. Cambridge University Press. Cambridge.
- Marris, P.–Thornham, S. (eds.) 1999. *Media Studies. A Reader*. Edinburgh University Press. Edinburgh.
- Németh T. Enikő 1994. Módszertani útmutató a szóbeli diskurzusok megnyilatkozáspéldányokra történő tagolásához. *Magyar Nyelv*. 90: 327–330.
- Papp Z. Attila 2001. Az eltűnt hokimeccs nyomában. Diskurzuselemzés egy sportesemény ürügyén. *Médiakutató*. 1: 18–29.
- Searle, J. 1977. A beszédaktus mint kommunikáció. In: Horányi Özséb (szerk.): *Kommunikáció I. Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó*. Budapest. 255–265.
- Tátrai Szilárd 2005. A nézőpont szerepe a narratív megértésben. In: Kertész András –

Pelyvás Péter (szerk.): *Általános Nyelvészeti Tanulmányok XXVII. Tanulmányok a kognitív szemantika köréből*. Akadémiai Kiadó, Budapest, 207–229

- Would, É.a.–Kroger, R.O. 2000. *Doing Discourse Analysis*. Sage. London.